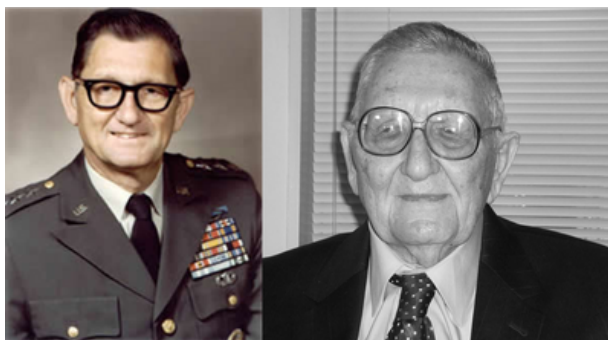

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/44799,Nie-zyje-legendarny-general-Edward-Rowny-doradzal-prezydentom-USA-dzialal-na-rzezialal-na-rze.html>
20.04.2024, 09:01

Nie żyje legendarny generał Edward Rowny - doradzał prezydentom USA, działał na rzecz Polski

W wieku 100 lat w Waszyngtonie zmarł generał Edward Rowny, "jeden z głównych architektów pokoju opartego na sile". Amerykański wojskowy polskiego pochodzenia był doradcą pięciu prezydentów Stanów Zjednoczonych.

Edward Rowny, Fot. Wikipedia

Edward Rowny urodził się w 1917 r. w Baltimore w stanie Maryland. Jego ojciec, Gracjan Jan Równy, pochodził z Nagoszewa koło Ostrowi Mazowieckiej. Studiował inżynierię w elitarnej akademii wojskowej w West Point oraz stosunki międzynarodowe na Uniwersytecie Yale. Tytuł doktora w dziedzinie stosunków międzynarodowych otrzymał na Uniwersytecie Amerykańskim (American University) w Waszyngtonie. W międzyczasie przebywał w Polsce, jako stypendysta Fundacji Kościuszkowskiej. W 1936 r. wraz z kolegami pojechał na olimpiadę do Berlina, gdzie obserwował fascynację Niemców Hitlerem.

Podczas II wojny światowej dowodził oddziałami amerykańskiej piechoty na froncie włoskim. Walczył też w Korei i Wietnamie. Zasłynął wówczas jako pomysłodawca zastosowania śmigłowców jako maszyn bojowych, a nie tylko służących za środek transportu.

Podczas kadencji prezydentów Nixona, Forda i Cartera reprezentował Stany Zjednoczone podczas rokowań rozbrojeniowych ze Związkiem Sowieckim o redukcji strategicznych broni nuklearnych SALT. Po podpisaniu przez Jimmy'ego Cartera układu SALT II, który uważał za negatywny dla obronności USA, zrezygnował z funkcji głównego negocjatora porozumień rozbrojeniowych.

W czasie prezydentury Ronalda Reagana powrócił do roli negocjatora rozbrojeniowego (układ START). Za zasługi dla bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych, otrzymał wysokie odznaczenie Presidential Citizen Medal. Na tytanowym krążku z przetopionej sowieckiej rakiety, wykonano inskrypcję: "Rowny był jednym z głównych architektów pokoju opartego na sile". George Bush senior był piątym prezydentem USA, który zasięgał rady generała polskiego pochodzenia.

Po zakończeniu służby publicznej gen. Rowny był pomysłodawcą i jednym z założycieli Amerykańsko-Polskiej Rady Doradczej (APAC). Stworzył fundusz stypendialny imienia Ignacego Paderewskiego wspierający polską młodzież pragnącą studiować za granicą, a w 1992 roku odegrał kluczową rolę w sprowadzeniu do Polski prochów Paderewskiego, spoczywającego na Cmentarzu Narodowym w Arlington pod Waszyngtonem.